

In actie voor Lannervalken in Toscane

Hans Dekker

De werkdag van valkenier Guglielmo Ventimiglia zit er bijna op. De toeristen zijn weer vrijwel allemaal vertrokken. Eenzaam staat hij nu langs de oprit naar de oude kloosterruïne van San Galgano. De late middagzon voorziet het arcadische Toscaanse landschap van een gouden gloed. Twee Lannervalken vliegen heen en weer tussen de oude muren van de ruïne en de valkenier. Als Ventimiglia wederom een stuk kippenvlees omhoog gooit, stort een van de valken zich er op. Met een gigantische snelheid duikt hij op het stuk vlees, vangt het in de lucht en landt daarna op de weg. Vlak bij ons vreet het prachtige dier zijn voedsel op.

Sterk bedreigd

We hadden al een prachtige dag gehad, daar in de heuvels van Toscane. De oeroude stadjes, ruige bossen en bloemrijke graslanden vervelen ons nooit. Duizenden orchideeën hadden we reeds bewonderd, waarvan sommige tot de zeldzaamste van Italië behoren. Op de heenweg hadden we de schilderachtige ruïne van de abdij reeds zien staan. Omdat het toen licht regende besloten we het complex op de terugweg te bekijken. Inderdaad was de zon toen teruggekeerd. Tot op het moment dat wij de valkenier ontdekten, wisten we niets af van het roofvogelcircus bij de abdij. Nu staan we naast de valkenier en verbazen ons over de behendigheid van de vogels. Guglielmo Ventimiglia vertelt ons dat hij twee keer per dag een show met roofvogels geeft vlak bij de ruïne. De kijkers zijn altijd weer enthousiast over de verrichtingen van de valken en arenden. Naast de abdij ligt een kleine roofvogeldierentuin met vooral Europese soorten als Zwarte en Rode Wouw, Havikarend en Vale Gier. Na enige tijd praten blijkt dat Ventimiglia het hele roofvogelspektakel heeft opgezet met twee doelen.

Allereerst wil hij de schietgrage Italianen overtuigen van de schoonheid van de roofvogels en hun plaats in het ecosysteem. Daarvoor krijgt hij scholen op bezoek uit de hele regio. Bezoekers kunnen een rondleiding krijgen en horen zo een en ander over de plaats van de roofvogels in het ecosysteem. Het tweede doel van Ventimiglia is de herintroductie van de Lannervalk in Toscane. Hiervoor werkt Ventimiglia nauw samen met het Italiaanse Staatsbosbeheer. Eertijds kwam de Lannervalk algemeen in de regio voor. Tegenwoordig is deze soort teruggedrongen tot de dunbevolkte gebieden ten zuiden van Rome. Door het fokprogramma van Ventimiglia zijn er nu weer zes vrij rondvliegende paren in de meer onherbergzame delen van Toscane. Gelukkig heeft de Lannervalk zijn levenswijze mee. Deze soort is veel heimelijker dan bijvoorbeeld de Slechtvalk. Als een paartje Slechtvalken een horst tegen een rotswand in gebruik heeft genomen, zijn de dieren daar regelmatig duidelijk te zien. Een Lannervalk laat zich in de broedtijd echter nauwelijks zien. De dieren vliegen

vaak laag of dicht tegen de rotswand zodat ze moeilijk waargenomen kunnen worden, aldus Ventimiglia. De Lannervalk broedt tegenwoordig in Toscane in afgelegen gebegtes met diepe, nauwelijks ontsloten kloven.

De jagers blijven echter een probleem. Van de valken waarmee Ventimiglia fokt zijn er al drie doodgeschoten. Per ongeluk, is het excuus van de jagers. Aangezien voor een andere vogel. Ventimiglia weet wel beter. Veel Italianen weten gewoon niet beter dan dat de enige goede roofvogel een dode roofvogel is. Daarnaast vinden ze het gewoon prettig om te schieten. Sicilië, de thuishaven van Ventimiglia, spant wat betreft de roofvogelvervolging de kroon. Hij werd gewoonweg misselijk van alle illegale praktijken en verhuisde naar Toscane, waar het toch iets beter gesteld is met de natuur. Maar ook in Toscane is veel ruimte voor verbetering. Wild is er nauwelijks, alles wat beweegt is een prooi voor jagers. Het bosbeheer is er vaak zeer intensief, waardoor de bossen nauwelijks dekking en voldoende voedsel bieden voor wild. Toch is het er nog groen met volop zangvogels, spechten en uilen. Ook de meer gewone roofvogels zijn er regelmatig te vinden. Maar het is zeker geen paradijs, zoals sommige toeristen Toscane beschouwen, althans niet vanuit het oogpunt van de natuurbeschermers zoals Ventimiglia. Toch gebeurt er van alles. Niet alleen Ventimiglia is bezig met herintroductie, ook elders zijn groepen vakgenoten bezig, zelfs op Sicilië. Daar poogt men de Vale Gier weer vaste grond onder de voet te laten krijgen, evenals op Sardinië en in Calabrië. Ook is men bezig met de Aasgier en enkele arendsoorten. Het is te hopen dat deze groepen de wind in rug krijgen zodat het prachtige Italiaanse landschap weer wat terugkrijgt van zijn vroegere rijkdom aan flora en fauna.

Een kwestie van volhouden

Ventimiglia laat ons, na afloop van de privé-show die hij ons gaf, vol trots zijn roofvogelzoo zien. Het enthousiasme is groot. Hopelijk houden hij en zijn medestanders vol. Als we na twee uur vertrekken is de zon al dicht bij de horizon. Door de zon zijn de oude kloostergebouwen vlamvend rood gekleurd. Twee Lannervalken zitten rustig in de avondzon op een oude kloostermuur. Ze staren ons na. Na een paar minuten zijn de dieren niets meer dan twee piepkleine stipjes tegen de Toscaanse achtergrond. Wij zijn weer een ervaring rijker en weten dat wij in Nederland niet de enigen zijn die zich sterk maken voor de mooiste vogels die er zijn, onze roofvogels.

Adres: Mortonhof 22, 7908 AP Hoogeveen.

